

Довідка
про проведення моніторингу професійної підготовки за напрямом
«Будівельна та деревообробна галузі»

Відповідно до плану роботи Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Київській області, з жовтня по грудень 2022 року проходив моніторинг професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» (далі – Моніторинг).

У Моніторингу взяли участь 9 закладів професійної (професійно-технічної) освіти Київської області, які готують кваліфікованих робітників за професіями будівельного та деревообробного напрямів:

1. ДПТНЗ «Рокитнянський професійний ліцей»;
2. ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей»;
3. ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти»;
4. ДПТНЗ «Бориспільський професійний ліцей»;
5. ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»;
6. ДПТНЗ «Фастівський центр професійно-технічної освіти»;
7. ДПТНЗ «Яготинський центр професійно-технічної освіти»;
8. КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей»;

9. ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу».

Метою Моніторингу було створення інформаційної бази щодо якісного стану та тенденцій розвитку будівельної та деревообробної галузі в системі ПТО; з'ясування відповідності результатів освітнього процесу освітнім стандартам, вимогам регіонального ринку праці та потребам споживачів професійно-технічних освітніх послуг будівельного та деревообробного напрямів; дослідити ступінь ефективності діяльності навчально-практичних центрів, які функціонують на базі закладів П(ПТ)О Київської області.

Завданнями Моніторингу було визначення сучасного стану професійної підготовки кваліфікованих робітників за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» у закладах професійної (професійно-технічної) освіти Київської області; вивчення змісту, форм і методів навчання здобувачів освіти; рівня популяризації кращого педагогічного досвіду з впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес.

Відповідно до завдань Моніторингу, одним з яких була орієнтація освітнього процесу на активні методи навчання, встановлено, що професійна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників передбачає теоретично-практичну підготовленість здобувача освіти до майбутньої трудової діяльності та сформованість у нього загальних професійно важливих якостей і характеризується такими компонентами:

– професійно-змістовим, який охоплює зміст професійної діяльності, загальнопрофесійні компетентності (знання методів і прийомів безпечного ведення робіт; вимог нормативних актів з охорони праці та навколишнього середовища; основ ведення підприємницької діяльності; трудового законодавства тощо), професійні компетентності (знання матеріалів, техніки, обладнання, інструментів, правила їх використання, знання технологій виконання різних видів робіт в межах професії);

– професійно-діяльнісним, що відображає готовність до виконання професійної діяльності; розуміння послідовності дій та операцій, інструкцій, технологічних карт; професійні уміння та навички; професійний досвід (проходження виробничої практики, конкурси фахової майстерності тощо);

– професійно-особистісним, який включає загальні професійно важливі якості особистості, що впливають на здатність успішно виконувати професійну діяльність, представлені такими одиницями, як:

- 1) професійна самостійність;
- 2) професійна співпраця;
- 3) професійна комунікативність;
- 4) професійна рефлексія.

У ході Моніторингу вивчалися:

- престижність професій, за якими здійснюється підготовка в закладі освіти;
- кількісний та якісний склад кадрового забезпечення;
- якість планування роботи, стан виконання плану роботи кабінетів спеціальних предметів та майстерень;
- забезпеченість наочними посібниками, технічними засобами навчання, обладнанням, інструментами тощо;
- комплексно-методичне забезпечення професій напряму «Будівельна та деревообробна галузі»;
- методична робота педагогічних працівників;
- робота щодо вдосконалення і зміцнення матеріально-технічної бази;
- стан майна, наявність наочності, сучасного технологічного обладнання;
- залучення до професійно-технічної освіти всіх верств населення;
- стан дотримання правил охорони праці під час освітнього процесу.

Оцінювання Моніторингу відбувалось за такими показниками:

Перелік документів
Інформація про формування контингенту здобувачів освіти ЗП(ПТ)О будівельного та деревообробного напряму
Кількісне кадрове забезпечення напряму підготовки
Якісне кадрове забезпечення напряму підготовки
Робочі навчальні плани за професіями
Робочі освітні програми

План проведення атестації робочих місць майстрів виробничого навчання
Паспорти майстерень, кабінетів
План роботи майстерень, кабінетів (в тому числі перспективні плани)
Паспорти комплексно-методичного забезпечення майстерень
Навчальні програми теоретичної та професійної підготовки
Поурочно-тематичні плани (предметів/виробничого навчання/виробничої практики)
Плани уроків теоретичного/виробничого навчання
Перелік лабораторно-практичних робіт
Завдання до проміжного, тематичного, підсумкового/вихідного контролю
Інструкційно-технологічні картки, креслення, зразки виробів
Комплексні кваліфікаційні завдання (перелік перевірних робіт, перелік робіт на державну кваліфікаційну атестацію)
Переліки кваліфікаційних пробних робіт
Переліки навчально-виробничих робіт з професії (на семестр/на рік)
План виробничого навчання на семестр
План навчально-виробничої діяльності на семестр
Робоча програма виробничої практики
Типові критерії оцінювання навчальних досягнень з предметів
Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці
Тематичні інструкції з охорони праці
Дидактичне забезпечення уроків теоретичного та виробничого навчання
Методичне забезпечення уроків теоретичного та виробничого навчання
Фотозвіт оснащень майстерень
Оновлення матеріально-технічної бази за останні роки, починаючи з 2020 (в тому числі із залученням роботодавців)
Впровадження сучасних технологій у професійне навчання
Професії, за якими здійснюється дуальна форма навчання
Перелік підприємств, з якими укладені договори для проходження виробничої практики за дуальною формою навчання

Професії, за якими здійснювалося навчання незайнятого дорослого населення у 2021-2022 навчальному році
Професії, за якими в закладі здійснюється навчання за короткотерміновими курсами
Навчально-практичні центри

Моніторинг проводився у три етапи.

I етап – підготовчий: жовтень 2022 року.

Здійснювалась підготовка, надавались матеріали професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» у закладах П(ПТ)О Київської області в електронному вигляді, де висвітлювались матеріали відповідно до критеріїв/показників.

II етап – основний (заочний): листопад 2022 року.

Проводилось вивчення, узагальнення, аналіз матеріалів професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» у закладах П(ПТ)О Київської області.

III етап – підсумковий: грудень 2022 року.

За підсумками Моніторингу було визначено заклади професійної (професійно-технічної) освіти Київської області, у яких найкраще організована професійна підготовка за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі»:

- **ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу»,**

- КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей» та

- ДПТНЗ «Рокитнянський професійний ліцей».

Дані заклади найкраще та найповніше висвітлили організацію професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» у ході II етапу Моніторингу.

На жаль, неможливо було ознайомитись з організацією професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» за браком матеріалів наступних закладів професійної освіти:

- ДПТНЗ «Бориспільський професійний ліцей»,

- ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей».

Тому методистам, головам методичних комісій та адміністрації зазначених вище закладів рекомендуємо сприяти покращенню організації професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» шляхом:

– ознайомлення з роботою кращих практик професійної підготовки за напрямом «Будівельна та деревообробна галузі» ЗП (ПТ)О області;

– підвищення професійної майстерності педагогічних працівників через очні, дистанційні, авторські курси підвищення кваліфікації, тренінги, семінари, виставки тощо;

– індивідуальних консультацій методистів Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у Київській області.

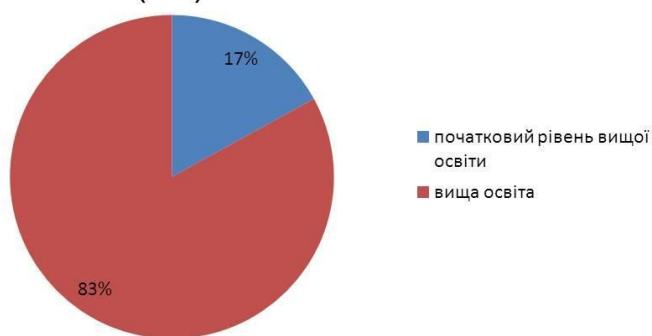
Загальна інформація про формування контингенту здобувачів освіти ЗП(ПТ)О будівельного та деревообробного напрямку свідчить про те, що найбільш популярними професіями даного напрямку є: «Штукатур» (навчають у 8 ЗП(ПТ)О Київської області), «Маляр» (навчають у 6 ЗП(ПТ)О Київської області), «Лицювальник-плиточник» та «Муляр» (навчають у 5 ЗП(ПТ)О Київської області). Навчання за іншими професіями будівельного та деревообробного напрямків, як-от: «Монтажник гіпсокартонних конструкцій», «Монтажник санітарно-гігієнічних систем і устаткування», «Монтажник систем утеплень будівель», «Столяр будівельний», «Верстатник деревообробних верстатів» - здійснюється в одному-двох закладах П(ПТ)О Київської області.

В процесі Моніторингу було виявлено, що наповнюваність навчальних груп за професіями напрямку «Будівельна та деревообробна галузі» відносно загальної кількості здобувачів освіти ЗП(ПТ)О Київської області складає третину.

Кількісне та якісне кадрове забезпечення будівельного та деревообробного напрямку підготовки свідчить про наступне:

Таблиця 1

Рівень освіти педагогічних працівників
будівельної та деревообробної галузі
ЗП(ПТ)О Київської області

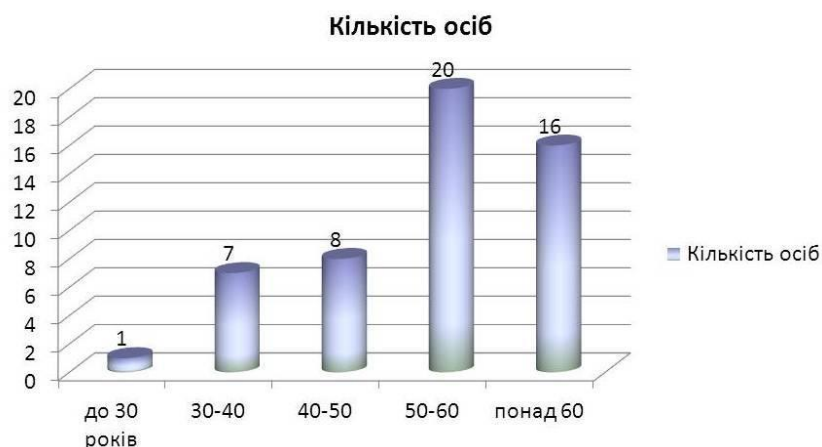

Переважає більшість педагогічних працівників мають повну вищу освіту III-IV рівня акредитації. Їх частка від загальної кількості становить 83%. Натомість 17% педагогічних працівників мають початковий рівень вищої освіти та диплом молодшого бакалавра чи молодшого спеціаліста.

Таблиця 2

За віковими категоріями педагогічні працівники у своїй більшості - 50-60-річного віку.

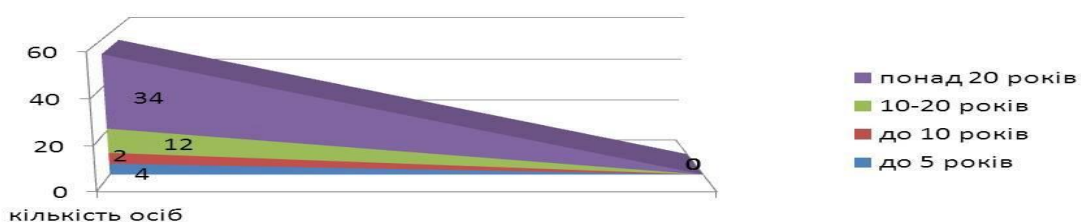
Вікові категорії

Цікавою особливістю є те що, більшість педагогічних працівників за напрямом підготовки «Будівельна та деревообробна галузі» мають великий досвід роботи. Понад 20 років робочого стажу мають 34 педагогічні працівники, що становить 66% від загальної кількості осіб. 10-20 років стажу мають 24% педагогічних працівників, 5-10 років стажу мають 3% педагогічних працівників і до 5 років стажу мають 7% педагогічних працівників, які тільки розпочинають свою педагогічну діяльність.

Таблиця 3

Педагогічний стаж

Недоліки, які було виявлено в ході Моніторингу:

План проведення атестації робочих місць майстрів виробничого навчання:

— як правило, разом з планом надається акт атестації робочих місць, в якому зазначаються санітарно-гігієнічні умови приміщення, детальний опис робочого місця майстра, навчально-методична документація,

нормативно-правова документація з охорони праці. Основний недолік: заклади подали інформацію в неповному обсязі, із застарілими формами звітності чи не подали інформацію зовсім. Коректно була подана інформація у ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище», ДПТНЗ «Яготинський центр професійно-технічної освіти».

Паспорти кабінетів, майстерень, їх комплексне методичне забезпечення

- це комплект документів і матеріалів, що визначає рівень забезпеченості предмета основним і спеціальним устаткуванням, навчальною, методичною, довідково-бібліографічною та іншою літературою, інформаційними ресурсами, контрольно-вимірювальними матеріалами та іншими джерелами. У більшості закладів паспорти майстерень та кабінетів мали частково заповнені форми звітності. Деякі заклади подали інформацію, написану «від руки», що є неприйнятним. Оформлення документів не відповідає чинним вимогам. Це стосується таких закладів, як:

- ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти»,
- ДПТНЗ «Бориспільський професійний ліцей»,
- ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище».

В повній мірі була подана дана інформація, за всіма професіями, у таких закладів:

- ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу»,
- КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей».

Поурочно-тематичні плани (предметів/виробничого навчання/виробничої практики)

– замість поурочно-тематичних планів подавали лише тематичні плани, взяті з робочих освітніх програм, чи подали інформацію не по всіх предметах:

- ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»,
- ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти»,
- ДПТНЗ «Рокитнянський професійний ліцей»,
- ДПТНЗ «Яготинський центр професійно-технічної освіти».

Такі заклади, як: ДПТНЗ «Бориспільський професійний ліцей», ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей» - не подали планів зовсім. **Найкраще висвітлена дана інформація у ДПТНЗ «Фастівський центр професійно-технічної освіти» та ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу».**

Перелік лабораторно-практичних робіт (ЛПР)

– графіки з переліком ЛПР по всіх предметах професійної підготовки подали лише КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей».

Частково інформація була надана ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу» та ДПТНЗ «Рокитнянський

професійний ліцей». Інші ж заклади подали інформацію лише з одного предмета чи не подали її зовсім.

Завдання до (проміжного, тематичного, підсумкового/вихідного) контролю, комплексні кваліфікаційні завдання, переліки кваліфікаційних пробних робіт, переліки навчально-виробничих робіт з професії

– у багатьох закладів завдання не мають назви професії, з якої складають іспит; виду контролю; немає пояснення до завдань; кількість завдань не відповідає кількості здобувачів, які складають іспит; завдання не затверджені керівництвом.

Один з видів недоліків, зокрема, тип завдання – тестовий, а питання відкритого характеру. Найповніше висвітлена дана інформація у ДПТНЗ «Фастівський центр професійно-технічної освіти» та КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей».

Інструкційно-технологічні картки, креслення, зразки виробів

- в дану рубрику заклади помістили усі дидактичні матеріали, якими вони керуються в роботі. Серед них були матеріали, надруковані на друкарській машинці. По всіх предметах інструкційно-технологічні картки, креслення, зразки виробів є лише у ДПТНЗ «Рокитнянський професійний ліцей», ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти». Інші заклади не в повній мірі висвітлили це питання у наданих матеріалах.

Типові критерії оцінювання навчальних досягнень з предметів

– розроблені закладом критерії оцінювання для будівельних професій є лише у ДПТНЗ «Фастівський центр професійно-технічної освіти». Всі інші заклади освіти користуються уніфікованими критеріями, які стандартні для всіх професій і характеризують рівні знань в цілому, а не для конкретної професії чи предмета.

Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці, тематичні інструкції з охорони праці

- особливу увагу усім закладам потрібно приділити питанням охорони праці. Тематичні інструкції з охорони праці повинні відповідати усім професіям, за якими ведеться навчання у закладі, ретельніше підходити до процедури перегляду інструкцій із охорони праці та ведення журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Проводити інструктажі у чітко визначені терміни. Інформація повинна бути актуальна.

Дидактичне та методичне забезпечення уроків теоретичного та виробничого навчання

- у якості дидактичного забезпечення уроку застосовується його план-конспект, інструкційно-технологічна та навчально-технічна документація, навчально-методична документація, наочне приладдя, технічні засоби та ін. **Найповніше дана інформація була представлена у таких закладах, як :** КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей», ДПТНЗ «Рокитнянський

професійний ліцей» та **ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу»**. Інші заклади подали інформацію не в повному обсязі, що в свою чергу не дає можливості проаналізувати професійну підготовку будівельного та деревообробного напрямку загалом. А ДПТНЗ «Бориспільський професійний ліцей», ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей» не надали взагалі ніяку інформацію з цього питання.

Всім закладам потрібно систематично поновлювати дидактичне та методичне забезпечення уроків теоретичного та виробничого навчання у закладі.

Професії, за якими здійснюється дуальна форма навчання

- в жодному із закладів не впроваджена дуальна форма навчання з професій будівельного та деревообробного напрямку.

Навчально-практичні центри (НПЦ)

- кількість НПЦ будівельного та деревообробного напрямку, які функціонують на базі закладів П(ПТ)О Київської області складає 4. Міжрегіональний навчально-практичний центр по підготовці монтажників санітарно-технічних систем та устаткування, Навчально-практичний центр «Siniat» з підготовки монтажників гіпсокартонних конструкцій та Навчально-практичний центр «Śnieżka» з підготовки малярів відкриті у ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей», а Навчально-практичний центр з підготовки робітників за напрямком «Опоряджувальні роботи. Будівництво» функціонує на базі ДПТНЗ «Рокитнянський професійний ліцей».

Головною метою НПЦ є організація та проведення короткострокових курсів навчання (професійно-технічного навчання, перепідготовки) за інноваційними технологіями будівельного напрямку, а також стажування (підвищення кваліфікації) викладачів і майстрів виробничого навчання, проведення майстер-класів для педагогічних працівників та спеціалістів підприємств будівельного напрямку регіону, їх інформаційне забезпечення. У співпраці з профспілкою будівельників проводяться короткострокові курси з таких професій: «Штукатур», «Лицювальник-плиточник», «Монтажник санітарно-гігієнічних систем та устаткування».

Створюються умови для забезпечення виконання програм професійно-практичної підготовки з наступним включенням слухачів в реальні виробничі відносини. Здійснюється обмін досвідом роботи, науково-технічною інформацією за напрямками своєї діяльності; пропагуються сучасні технології, їх впровадження в освітній процес; вивчення, узагальнення та впровадження передового досвіду з практичної підготовки фахівців будівельного напрямку; налагодження співпраці з місцевими, обласними органами виконавчої влади, заводами-виробниками, підприємствами регіону та внесення в межах своєї компетенції пропозицій щодо поліпшення практичної підготовки працівників будівельного напрямку.

Удосконалення змісту професійної освіти у співпраці з соціальними партнерами – це якісна підготовка кваліфікованих робітників для будівельної сфери, що дає можливість учнівській молоді здобувати фах відповідно до вимог сучасного ринку праці, який потребує робітників високого професійного рівня. Тому навчально-практичні центри, створені спільно з виробниками, спрямовані на ефективний розвиток сучасної системи професійної освіти.

**Результати моніторингу професійної підготовки за напрямом
«Будівельна та деревообробна галузі»**

№ з/п	ЗП(ПТ)О	Кількість набраних балів
1	ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу»	92
2	ДНЗ «Богуславський центр професійно-технічної освіти»	56,5
3	ДПТНЗ «Бориспільський професійний ліцей»	19
4	ДПТНЗ «Броварський професійний ліцей»	29,5
5	КНЗ КОР «Васильківський професійний ліцей»	90,5
6	ДПТНЗ «Рокитнянський професійний ліцей»	77,5
7	ДНЗ «Тетіївське професійно-технічне училище»	45,5
8	ДПТНЗ «Фастівський центр професійно-технічної освіти»	52,5
9	ДПТНЗ «Яготинський центр професійно-технічної освіти»	53